

Fənn sillabusu

İxtisas: 060119-Təhsildə qiymətləndirmə və monitoring

Fakültə: Tarix, coğrafiya və incəsənət

Kafedra: Pedaqogika, psixologiya və incəsənət

I. Fənn haqqında məlumat:

Fənnin adı: Təhsil sisteminin idarə olunması

Fənn proqramı: Lənkəran Dövlət Universitetinin "Pedaqogika, psixologiya və incəsənət fənləri" kafedrasının 14 fevral 2022-ci il tarixli 08 sayılı iclas protokolu ilə çapa tövsiyə edilmişdir.

Kodu: MIF-B04.4

Tədris ili: I (2024-2025) semestr: II

Tədris yükü: Cəmi: 240 saat ,Auditoriya-45 saat (30 saat mühazirə, 15 saat seminar)

Tədris forması: Əyani

AKTS üzrə kredit: 8 kredit

II. Müəllim haqqında məlumat:

Adı, soyadı, dərəcəsi: dos.Şikar Əli oğlu Hüseynov

Kafedranın ünvanı: Lənkəran ş., Ə.Məmmədov k. 19

E-mail ünvanı: Shikar_huseynli@mail.ru

III. Tövsiyə olunan dərsliklər və dərs vəsaitləri:

Ədəbiyyat

1. Kəlbəliyev Ə. Təhsili idarəetmənin əsasları. Bakı: Nurlan, 2006, 85 s.
2. Rəsulov S., Əzizov R. Təhsilin idarə edilməsinin nəzəri və praktiki məsələləri. Müəllim, 2012, 173 s.
3. Azərbaycan Respublikasının Təhsil Qanunu. Bakı: Qanun 2009.
4. Abutalıbov R. İdarəetmənin əsasları. Bakı: 2014, 211 s.
5. Mərdanov M. və b. Təhsil sisteminə monitoring və qiymətləndirmə. Bakı: 2003
6. Əhmədov H. və b. İdarəetmənin pedaqogika və psixologiyası. Bakı: 2004
7. Süleymanova A. Təhsilin əsasları. Bakı: Təhsil, 2014
8. Azərbaycan Respublikasında Təhsilin inkişafı üzrə Dövlət Strategiyası. Bakı: 2013
9. Əliyev R. Ümumitəhsil məktəblərinin idarəedilməsinin modernləşdirilməsi, Bakı: 2017
10. Əhmədov M. Məktəbdaxili nəzarətin forma və metodları. Bakı: 2000
11. Məmmədov F. İdarəetmə mədəniyyəti. Bakı: 2013.

IV. Prerekvizitlər: Fənnin tədrisi üçün öncədən başqa fənlərin tədris olunmasına zərurət yoxdur.

V. Korekvizitlər: Bu fənnin tədrisi ilə eyni vaxtda başqa fənlərin də tədris olunmasına zərurət yoxdur.

VI. Fənnin təsviri və məqsədi:

"Təhsil sisteminin idarə olunması" kursunun tədrisi I tədris ilinin II semestrində (30 saat mühazirə, 15 saat seminar məşğələsi) nəzərdə tutulur. Kursun tədrisində məqsəd magistrlərə Azərbaycan Respublikası Təhsil sisteminin təşəkkülü və inkişaf tarixi haqqında məlumat verilməsi və bu sistemə xidmət edəcək yeni, innovativ nailiyyətləri əks etdirən layihələndirmə meyarlarının tətbiqi imkanlarının şərh olunmasıdır. Kursun tədrisi üçün ayrılan saatlar dairəsində təhsil sisteminə tətbiq olunan müasir layihələndirmə kriteriyalarının məqsədi, onlardan istifadə imkanlarının mövcud prinsipləri açıqlanır. Bununla yanaşı, Azərbaycan Respublikasının təhsil sistemi və kurikulum haqqında məlumat, şəxsiyyətyönlü təhsil sistemində keçid, onun müasir paradigmlərini, idraki və psixoloji əsaslarını, qanunauyğunluqlarını, konseptual layihələndirmə xüsusiyyətlərini metod və vasitələri təsvir edilir.

VII. Davamiyyətə verilən tələblər: Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmaz, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII. Qiymətləndirmə:

Tələbələrin biliyi 100 ballı sistemdə qiymətləndirilir. Bundan 50 balı tələbə semestr ərzində, 50 balı isə imtahanda toplayır. Semestr ərzində toplanan 50 bala aşağıdakılar aiddir: 20 bal seminar və 30 bal kollokviumların nəticələrinə görə.

Qiymətləndirmə zamanı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzərə alınır.

İmtahan билетinə bir qayda olaraq fənni əhatə edən 5 sual daxil edilir.

Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

- 10 bal – tələbə keçilmiş materialı dərindən başa düşür, cavab dəqiq və hərtərəfidir;
- 9 bal – tələbə keçilmiş materialı tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun mətnini tam açar;
- 8 bal – tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;
- 7 bal – tələbə keçilmiş materialı başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırma bilmir;
- 6 bal – tələbənin cavabı əsasən düzgündür;
- 5 bal – tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir;
- 4 bal – tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir;

- 3 bal - tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırma bilmir,
- 1-2 bal - tələbənin mövzudan qismən xəbəri var,
- 0 bal - suala cavab yoxdur.

Tələbənin imtahanında topladığı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin imtahan göstəriciləri semestr ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala əlavə olunmur.

Semestr nəticəsinə görə yekun qiymətləndirmə (imtahan və imtahanaqədərki ballar əsasında)

Ümumi balların cəmi	Qiymət (sözlə)	Hərflə
91-100	5	(A)
81-90	4	(B)
71-80	3	(C)
61-70	2	(D)
51-60	1	(E)
51-dən aşağı	0	(F)

IX. Davranış qaydalarının pozulması:

Tələbə universitetin daxili nizam-intizam qaydalarını pozduqda əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada tədbir görülməlidir.

X. Təqvim-mövzu planı: Cəmi-45 saat, 30 saat mühazirə, 15 saat seminar

No	Keçiriləcək mövzuların məzmunu	Müh.	Sem.	Tarix
1.	Mövzu: Təhsil sistemi anlayışı. Azərbaycan Respublikasının təhsil sistemi. Dövlət siyasəti. Plan: Təhsil sisteminin quruluşu və prinsipləri. Təhsil sisteminin idarəetmənin əsas funksiyaları. Təhsil Qanunu. Təhsildə dövlət siyasəti. Mənbə: [1; 3; 5]	2		
2.	Mövzu: Təhsil sisteminin idarə olunmasının məqsəd və vəzifələri. Təhsil sisteminin idarəetmə metodları. Plan: İdarəetmə metodları haqqında anlayış. İdarəetmə metodlarının təsnifatı və səciyyəsi (iqtisadi, inzibati sərəncam, sosial-psixoloji) Mənbə: [1; 2; 3]	2	2	
3.	Mövzu: Təhsildə idarəetmənin inkişaf tarixi. Plan: Pedaqogika tarixində məktəb tipləri (ehkamçılıq, izahetmə məktəbi). Məzmununa və məqsədinə görə məktəb tipləri. Metodlarına görə məktəb tipləri. Mənbə: [1; 3; 5]	2	2	
4.	Mövzu: İdarəetmə nəzəriyyələri və təhsil sistemi ilə onların əlaqəsi Plan: İdarəetmə təcrübəsinin tarixi. İdarəetmə nəzəriyyələri. Müasir dövrdə məktəbi idarəetmə məsələləri. Mənbə: [1; 6; 7]	2		
5.	Mövzu: Təhsil sisteminin idarə edilməsinin prinsipləri Plan: "İdarəetmə" anlayışı, onun mahiyyəti. İdarəetmənin prinsipləri. Mənbə: [1; 2; 3]	2	2	
6.	Mövzu: Təhsildə idarəetmə sisteminin quruluşu Plan: Təhsil idarəetmənin məktəb səviyyəsi. Təhsilin keyfiyyət göstəriciləri Mənbə: [1; 3; 4; 5]	2		
7.	Mövzu: Təhsildə idarəetmə modelləri Plan: İdarəetmənin segment tipləri təşkil modeli. İdarəetmənin üfüqi məsləhətvermə strukturlu xətti təşkili modeli. İdarəetmənin kollegial təşkili modeli Mənbə: [1; 2; 3]	2	2	
8.	Mövzu: Təhsil sisteminin idarəetmə mədəniyyəti Plan: Demokratik idarəetmə və onun strukturunun artırılması şərtləri. İdarəetmə mədəniyyəti və onun formaları. (məsuliyyət, hüquq, siyasi və.s) Mənbə: [1; 2; 3]	2		
9.	Mövzu: Təhsil menecerləri və onların fəaliyyət istiqamətləri.			

	Plan "Menecer" anlayışı və onun mahiyyəti. Təhsil menecerlərinin funksiyaları. Təhsil menecerlərinin rəhbərlik üslubu Mənbə: [1; 3; 7]	2	2	
10.	Mövzu: İdarəetmədə məktəb rəhbərlərinin rolu. Plan: İdarəetmənin mərhələləri. İdarəetmənin planlaşdırılması. İdarəetmə strukturlarının vəzifələri Mənbə: [1; 4; 5]	2		
11.	Mövzu: Təhsildə idarəetmə orqanlarının fəaliyyətinin əlaqələndirilməsi. Plan: İdarəetmənin funksiyaları. Strateji planlaşdırma. Mənbə: [8]	2	2	
12.	Mövzu: Təhsil müəssisələrində pedaqoji prosesin idarə edilməsi Plan: Məktəbdə müəllim fəaliyyətinin öyrənilməsi istiqamətləri. Müəllimin dərse hazırlığının öyrənilməsi. Yeni materialın verilməsində müəllim fəaliyyətinin öyrənilməsi Mənbə: [9]	2		
13.	Mövzu: Pedaqoji kadrların fəaliyyətinə nəzarətin təşkili. Plan: Pedaqoji təcrübənin öyrənilib yayılması. Pedaqoji kadrların ixtisasının artırılması Mənbə: [10]	2	2	
14.	Mövzu: Təhsil sistemində kollegial idarəetmə orqanları. Plan: Pedaqoji şura ictimai dövlət idarəetmə orqanı kimi. Pedaqoji şuranın işinin məzmunu və fəaliyyət istiqamətləri Mənbə: [11]	2		
15.	Mövzu: "Təhsil müəssisələrində tədris prosesinin monitorinq və qiymətləndirmə". Plan: Monitorinq və qiymətləndirmə anlayışları, onların mahiyyəti Qiymətləndirmə növləri və ona verilən tələblər. Pedaqoji monitorinq və onun funksiyaları. Mənbə: [10; 12].	2	1	
	Cəmi: 45 saat	30s.	15s.	

XI. Fənn üzrə tələblər, tapşırıqlar:

Təlim nəticəsində tələbələrə əldə etməli olduqları təsəvvür, vərdiş və bacarıqları:

- informasiya mənbəyi ilə işin bacarıq və vərdişi;
- müqayisə, ümumiləşdirmə və sistemləşdirmə;
- konkretləşdirmə, sübut və rəddetmə, ziddiyyətləri görmə bacarığı;

XII. Fənn üzrə təlim nəticələri:

- təhsilin təşkili və idarə edilməsi anlayışlarının mahiyyəti və məzmununu, idarəetmənin prinsiplərini şərh edir və fikirlərini əsaslandırır.
- təhsil fəaliyyətinin rəqlamentləşdirilməsi, lisenziyalaşdırılması, dövlət akkreditasiyası və pedaqoji ekspertiza ilə bağlı biliklərin tətbiqinə dair layihələr hazırlayır.
- təhsilin idarə edilməsinin yeni struktur və məzmununa aid nümunələr hazırlayır və onları təqdim edir.
- təhsili idarəetmənin yeni funksiyalarının səmərəliliyini əsaslandırır.
- təhsilin idarə olunmasında təhsili idarəetmə orqanlarının rolu və əhəmiyyətini əsaslandırır.
- təhsili sisteminin strateji planlaşdırılmasını həyata keçirir.

XIII. imtahan sualları:

1. Təhsil sistemi anlayışı. Təhsil sisteminin quruluşu və prinsipləri.
2. Təhsil sistemində idarəetmənin əsas funksiyaları.
3. Təhsil Qanunu. Təhsildə dövlət siyasəti.
4. İdarəetmə metodları haqqında anlayış.
5. İdarəetmə metodlarının təsnifatı və səciyyəsi (iqtisadi, inzibati sərəncam, sosial-psixoloji)
6. Pedaqogika tarixində məktəb tipləri (ehkamçılıq, izahetmə məktəbi).
7. Məzmununa, məqsədinə və metodlarına görə məktəb tipləri.
8. İdarəetmə təcrübəsinin tarixi. İdarəetmə nəzəriyyələri.
9. Müasir dövrdə məktəbi idarəetmə məsələləri.
10. "İdarəetmə" anlayışı, onun mahiyyəti.
11. İdarəetmənin prinsipləri.

12. Təhsili idarəetmənin məktəb səviyyəsi.
13. İdarəetmənin seqment tipləri təşkil modeli.
14. İdarəetmənin üfqi məsləhətvermə strukturlu xətti təşkili modeli.
15. İdarəetmənin kollegial təşkili modeli
16. Demokratik idarəetmə və onun strukturunun artırılması şərtləri.
17. İdarəetmə mədəniyyəti və onun formaları (məsuliyyət, hüquq, siyasi və.s)
18. "Menecer" anlayışı və onun mahiyyəti.
19. Təhsil menecerlərinin funksiyaları.
20. Təhsil menecerlərinin rəhbərlik üslubu
21. İdarəetmənin mərhələləri və planlaşdırılması.
22. İdarəetmənin funksiyaları.
23. Strateji planlaşdırma.
24. Məktəbdə müəllim fəaliyyətinin öyrənilməsi istiqamətləri.
25. Müəllimin dərse hazırlığının öyrənilməsi.
26. Pedaqoji təcrübənin öyrənilib yayılması.
27. Pedaqoji şura ictimai dövlət idarəetmə orqanı kimi.
28. Pedaqoji şuranın işinin məzmunu və fəaliyyət istiqamətləri
29. Qiymətləndirmə növləri və ona verilən tələblər.
30. Pedaqoji monitoring və onun funksiyaları.

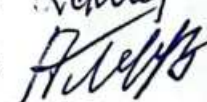
XIV. Kollokvium sualları: I Kollokvium sualları

1. Təhsil sistemi anlayışı. Təhsil sisteminin quruluşu və prinsipləri.
2. Təhsil sisteminə idarəetmənin əsas funksiyaları.
3. Təhsil Qanunu. Təhsildə dövlət siyasəti.
4. İdarəetmə metodları haqqında anlayış.
5. İdarəetmə metodlarının təsnifatı və səciyyəsi (iqtisadi, inzibati sərəncam, sosial-psixoloji)
6. Pedaqogika tarixində məktəb tipləri (ehkamçılıq, izahetmə məktəbi).
7. Məzmununa, məqsədinə və metodlarına görə məktəb tipləri.
8. İdarəetmə təcrübəsinin tarixi. İdarəetmə nəzəriyyələri.
9. Müasir dövrdə məktəbi idarəetmə məsələləri.
10. "İdarəetmə" anlayışı, onun mahiyyəti.

II Kollokvium sualları

1. Demokratik idarəetmə və onun strukturunun artırılması şərtləri.
2. İdarəetmə mədəniyyəti və onun formaları (məsuliyyət, hüquq, siyasi və.s)
3. "Menecer" anlayışı və onun mahiyyəti.
4. Təhsil menecerlərinin funksiyaları.
5. Təhsil menecerlərinin rəhbərlik üslubu
6. İdarəetmənin mərhələləri və planlaşdırılması.
7. İdarəetmənin funksiyaları.
8. Strateji planlaşdırma.
9. Məktəbdə müəllim fəaliyyətinin öyrənilməsi istiqamətləri.
10. Müəllimin dərse hazırlığının öyrənilməsi.

"Təhsil sisteminin idarə olunması" fənninin sillabusu 060119-Təhsildə qiymətləndirmə və monitoring ixtisası (proqramı) üzrə tədris planı və fənn proqramı əsasında tərtib edilmişdir. Sillabus "Pedaqogika, psixologiya və incəsənət" kafedrasının 14 fevral 2025-ci il tarixli iclasında (protokol №07) müzakirə edilərək təsdiq edilmişdir.

Fənn müəllimi: dos.Ş.Ə.Hüseynov
Kafedra müdiri: dos. A.X.Əliyev